

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroska 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Po tej poti se ne sme dalje!

Dne 1. aprila — nekam čuden datum — je avstrijski zvezni svet (parlament) sprejel zakon o splošni obvezni službi za javne namene z orožjem ali brez orožja, kar dejansko pomeni uvedbo splošne vojaške obveznosti v Avstriji od 19. do 42. leta. S tem zakonom se je Avstrija, to je njena vlada in njen parlament, postavila v nasprotje s sentžermensko mirovno pogodbo, sklenjeno leta 1919, ki je stopila v veljavo v juliju 1920 in ki ji prepoveduje stalno vojsko, temeljujočo na splošni vojaški obveznosti. Obenem je Avstrija, ki je članica Zveze narodov, ravnala zoper določbo iste Zveze z dne 17. aprila 1935, ki je obsodila slično postopanje narodnosocialistične Nemčije v marcu preteklega leta.

Naša vlada je v zvezi z vlado Čehoslovaške in Rumunije vložila 6. aprila protest pri dunajski vladi zoper kršitev mednarodnih pogodb ter izjavila, da ne more v nobenem primeru dovoliti, da si Avstrija jemlje pravico do enostranske akcije, ki pomeni zatajitev mednarodnih obveznosti. Zato si kraljevina Jugoslavija pridrži pravico, da se naknadno izreče glede na ukrepe, ki jih bo izdala za obrambo svojih koristi. Na ta protest vlad Male antante je bil objavljen odgovor, ki ni bil na višini diplomatske olike in ki se v njem zagotavlja, da se vlada ne bo ozirala na skupni korak Male antante, češ, da je izdala zakon o uvedbi splošne vojaške obveznosti po zrelem preudarku in v zavesti, da ravna v življenjskem interesu avstrijskega naroda in za zavarovanje obstoja Avstrije. Ker je ta odgovor napravil v javnosti slab utis, se je izdalo poluradno objasnilo, da gre za poročilo časnikarske agencije, ki ga ni treba vzeti preveč resno. Mala antanta torej čaka na uradni odgovor avstrijske vlade. Ako bi ta izostal, odnosno bil nepovoljen, bi Mala antanta morala vložiti protest pri Zvezi narodov radi kršitve mednarodnih pogodb.

V resnici je vredno najstrožje obsodbe postopanje avstrijske vlade, ki po 16letnem obstoju sentžermenske mirovne pogodbe, ki jo je Avstrija podpisala, kratkoma zanika njene določbe o vojaški organizaciji, zlasti o prepovedi splošne vojaške obveznosti. Ako je narodnosocialistična Nemčija v lanskem letu storila nekaj sličnega in s tem prekršila versajski pogodbo, ne bi to smelo biti Avstriji v spodbudo. Saj je vsa Evropa in ves kulturni svet, ki je zastopan v Zvezi narodov, obsodil tako kršenje pravnih obveznosti. Ni dvoma, da ista obsodba za-

dene tudi Avstrijo. Ako hoče ta država doseči spremembo v izvrševanju svojih pravnih obvez, izvirajočih iz mednarodne pogodbe, se to more zgoditi edino-le v sporazumu z drugimi podpisnicami te pogodbe, torej z državami Male antante. Kaj bi rekla Avstrija, ako bi n. pr. naša država izjavila, da ne prizna več tistih določb sentžermenske mirovne pogodbe, ki se tičejo ozemlja in njegove pripadnosti, zlasti tistega ozemlja, kjer prebivajo koroški Slovenci, katerim Avstrija kljub svoji mednarodno-pravni obveznosti noče dati manjšinske zaščite?!

Mala antanta mora tem bolj biti budna na braniku svojih koristi, ker je nevarnost, da bo Avstriji, ako se ji posreči ta poskus, sledila tudi Madžarska ter vpejlala splošno vojaško obveznost. Potem bi imeli močan, krepko organiziran in

najmodernejšo opremljen vojaški obroč, ki bi segal od Rima preko Dunaja v Budimpešto ter tako deloma obdajal, deloma sekal Podonavje. Ako bi naposled slabemu zgledu še sledila Bolgarija, bi se mogel s tem v ta obroč včleniti nov člen. Tako bi se moglo razviti sredi Evrope močno zgrajeno taborišče revizionizma (preureditve sedanjih državnih mej). Na Madžarskem se uradna politika ni nikdar odrekla revizionističnih stremeljenj. V Avstriji pa so mogočne nacionalistične struje, ki s pohlepom gledajo na mariborsko okrožje in druge dele slovenskega ozemlja, češ, da je to, če ne nemško narodno ozemlje, pa vsaj nemško kulturno področje. Je torej treba previdnosti in odločnosti. Zlo je treba v kali zatreti! Po poti samovoljnih kršitev mednarodnih pogodb se ne sme iti dalje. Mednarodne pogodbe niso samo krpa papirja, ki se sme nekaznjeno vsak hip raztrgati.

V NASI DRŽAVI.

JNS poziva k nezakoniti borbi.

Svobodomiselni elementi, ki jih vodi kot najvišje načelo sveta sebičnost, se že od nekdanj skrivajo za plaščem nacionalistov. Tako tudi delajo Jeenesarji, ki so se med ljudstvom popolnoma diskreditirali ter so se vsled tega postavili kot komandanti na čelo »nacionalni fronti«. Izvršni generalski odbor te fronte sedaj razširja po državi okrožnico, ki v njej daje somišljenikom navodila za ravnanje. V tej okrožnici se povdarja, da Stojadinović-Korošcevega režima žal še ni konec, kakor je to JNS napovedala. Organiziranemu »nacionalnemu« odporu se doslej na žalost še ni posrečilo vreči to protijugoslovansko vlado radi nezadostne organizacije v narodni skupščini. Ker JNS ni uspela v skupščini, je organizirala borbo proti vladi v senatu, kjer je vlada dobila nezaupnico. Ker vlada »brez poštenja in časti« ni hotela dati ostavke, zato je dolžnost JNS pristašev, da se poslužijo drugih sredstev, da vlado vržejo.

Zato daje JNS izvršni odbor »nacionalne fronte« svojim pristašem naslednja podrobna navodila:

a) Pozivamo vse naše poverjenike, da v smislu krajevnih navodil pojačajo svoje delo in organizacijo, da bodo v slučaju

potrebe vsi nacionalni ljudje pripravljeni. Brez dela in žrtve ni pravega nacionalizma.

b) Posebno pa pozivamo nacionalno mladino, da se tesno oklene svojih preizkušenih političnih voditeljev. Mi smo naši mladini hvaležni za mnoga dela, ki jih je v preteklih dneh storila. Naj svojo organizacijo še izpopolni in borbo pojači. »Zvestoba za zvestobo«, to naj bo naše geslo!

c) Javno razpoloženje in innerenje je dragoceno za našo zmago. Poverjeniki naj zato povsod organizirajo sistematičen bojkot proti vladi in naj kot do sedaj širijo nerazpoloženje med ljudstvom s prikazovanjem znižanja plač, zvišanjem davkov, omejevanja svobode itd. Obenem naj se še bolj sistematično prikazuje skorajšnji padec vlade in nastop nacionalne fronte s politiko Velikega Kralja Mučenika. To bo pospešilo našo zmago, ker se je tudi pri zadnjih demonstracijah v Zagrebu videlo, kako zelo tako nerazpoloženje slabi vlado. Pri tem delu pa opozarjamo na skrajno previdnost, ker vladna banda povsod jezuitsko vohuni.

č) Vse delo naj se vrši le pod imenom nacionalne fronte in naj se stranka radi taktike čim manj omenja. Vsi poverjeniki, zaupniki naj se pa glede organizacije tajnega dela drže navodil, ki so jih dobili lansko leto, seveda političnemu stanju primerno.

JNS izvršni odbor nacionalne fronte torej poziva k »tajnemu delu« in vprav k uporabi zoper sedanjo zakonito vlado in zoper zakonito oblast. Ako bi se bili pod prejšnjimi režimi izdali letaki, ki bi kli-

cali na zakonito borbo zoper nasilne vladne ukrepe, bi zadele najstrožje kazni razširjevalce in prejemnike letakov do 4. in 5. kolena njihovega sorodstva. V teh letakih pa se poziva k tajni akciji, k nezakoniti borbi in k uporu!

PREDLOG ZA USTANOVITEV KMETIJSKE OSREDNJE IN BANOVINSKIH ZBORNIC.

Posebna komisija je že izdelala predlog kmetijskih zbornic v vseh podrobnostih na podlagi pooblastila v finančnem zakonu za leto 1936-1937. Predlog je objavljen in bodo sedaj poslali razni strokovnjaki tozadevna mnenja na naslov načelnika kmetijskega ministrstva.

Glavna ali osrednja zbornica.

Po načrtu bi se osnovala v Belgradu glavna kmetijska zbornica. Ta bo proučevala splošna kmetijska vprašanja in bo dajala smernice banovinskim zbornicam. Osrednja zbornica bo tudi vršila pregled banovinskih zbornic. — Glavna zbornica sestoji iz predsednikov banovinskih zbornic. Banovinske zbornice, ki imajo do 30 rednih članov, volijo iz sebe po tri predstavnike (istotoliko namestnikov), one zbornice, ki imajo po več kot 30 rednih članov, volijo še po enega predstavnika za vsake 10 članov nad 30. Praviloma pridejo v osrednjo zbornico trije predstavniki Glavne združne zveze, po eden predstavnik vsake kmetijske fakultete in Jugoslovanskega agronomskega združenja in trije predstavniki kmetijskih in drugih gospodarskih organizacij s sedežem v Belgradu, katere odredi kmetijski minister. Izvoljeni člani volijo med seboj predsednika, dva podpredsednika in upravni ter nadzorstveni odbor. Izvolitev predsednika velja, ko ga potrdi kmetijski minister. Mandat članov traja štiri leta.

Banovinske zbornice.

Naloge banovinskih zbornic so: zaščita kmetijskih interesov, pospeševanje kmetijstva, zbiranje materijala o produktivnosti in prodajnih razmerah, davčnih zadevah, prometnih tarifah, v zvezi s trgovinskimi pogodbami z drugimi državami. Nadalje ima zbornica za nalogo sestavljati in predlagati poročila, mnenja, želje, proteste kr. vladi in kmetijskemu ministru o zakonskih načrtih itd., ki se tičejo kmetijstva, da posreduje med oblastmi, da proučuje kmetijska vprašanja, da sodeluje pri izvedbi agrarne reforme, da pristojnim banom in kmetijskemu ministru predlaga predstavitve, če opazi, da se pristojni organi ne držijo predpisov zakonov in uredb in končno, da vrši nadzorstvo nad okrajnimi kmetijskimi odbori.

Pristojna ministrstva morajo vse zakonske načrte, navedbe in uredb, ki se tičejo kmetijstva, poslati banovinskim zbornicam v izjavo. Banovinske kmetijske zbornice bodo poslale svoje delegate v davčne, tarifne, carinske in slične komisije.

Vsaka banovinska zbornica sestoji iz toliko rednih članov in namestnikov, kolikor je v banovini okrajnih kmetijskih odborov.

V banovinskih kmetijskih zbornicah se morejo imenovati za izredne člane do ene

četrtine voljenih članov osebe, zaslužne za narodno gospodarstvo, kmetijstvo ter kmetijsko delavstvo. Imajo pa ti člani le samo posvetovalni glas.

Mandat rednih članov traja štiri leta; organi zbornice so: skupščina, upravni odbor, nadzorstveni odbor, sekcije ter predsednik. Skupščina se sestane enkrat na leto. Upravni odbor more iz svoje srede izbrati tudi izvršilni odbor z najmanj petimi člani. Nadzorstvo ima tri člane. Tudi služba v banovinski kmetijski zbornici je častna, člani imajo samo pravico za potne stroške, ko pridejo na sejo.

O zgorajnem predlogu še bomo obširno razpravljali.

»Kmetijski list« piše v svojem velikonočnem članku ob koncu: »Nikakor ne smemo dopuščati, da bi nam kdorkoli v naš življenj sejal tuje seme. Kar raste na naši njivi od naših rok vsejanega, to je — naše. Vse drugo je nevarno — je tuje.« To velikonočno željo »Kmetijskega lista« je naš slovenski kmet že izvršil. Bivša kmetijska stranka je hotela na njivo našega slovenskega krščanskega kmeta vsejati seme liberalizma. To seme je našemu kmetu nevarno, je tuje, zato ga je naš kmet odklonil s stranko vred.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Predsednik španske republike Zamora odstavljen. Španska zbornica je odstavila predsednika republike Alcala Zamoro z 238 proti 209 glasovom. Po ustavi

bo do izvolitve novega predsednika republike vršil njegovo dolžnost predsednik parlamenta Martinez Barrio, njega pa bo zastopal v zbornici prvi podpredsednik de Asua. Volitve novega predsednika se bodo vršile v nedeljo dne 10. maja t. l. na ta način, da volilci določijo delegate, ti pa izvolijo novega predsednika skupaj s 473 narodnimi poslanci, kolikor jih je doslej v skupščini. Začasni predsednik republike je takoj prisegel zvestobo ustavi. Seje parlamenta so odgojene do 15. aprila. Novi predsednik bo skoro gotovo iz vrst levičarjev in Španija bo zapadla komunizmu.

Volitve v Belgiji. Volitve v belgijski parlament bodo 4. maja, volitve v pokrajinske odbore za 7. junija.

Iz Abesinije. Italijanske čete so na pogonu za pri Ašangi jezeru premagane gardo abesinskega cesarja. Po vestih iz Pariza namerava Mussolini po zavzetju mesta Desije, kjer je bil nastanjen do pred nedavnim vrhovni štab abesinskih armad, kronati za abesinskega cesarja rasa Gukso, ki je koj po izbruhu vojne prešel na stran Italijanov in je bil že v miru poglavar severne pokrajine Tigre s prestolico Makale. Bodoči neguš Guksa je oni mož, ki bi naj sprejel mirovne pogoje, kakor jih bi narekoval Abesiniji Mussolini. V Ženevi pritiskajo Angleži na sklep miru. Italija še zavlačuje, ker hoče stopiti pred Društvo narodov, če bo to posredovalo sklep miru, še z večjimi uspehi na bojnem polju in predvsem z zavzetjem abesinske prestolice Addis-Abebe.

V Mariboru potrebujemo novo cerkev. Magdalenska cerkev v mariborski četrti je v povojnih letih silno narasla. Danes šteje nad 25.000 duš. Dušno pastirstvo se oskrbuje pri farni cerkvi sv. Magdalene, pri sv. Jožefu (oo. kapucini) in v kapeli Srca Jezusovega (oo. družbe Jezusove). Vse tri cerkve, ki so sicer ob nedeljah natrpne vernikov, že dolgo več ne zadostujejo za tako obširno faro. Preračunalo se je, da bi trebalo v vsaki teh cerkvic vsaj 12 sv. maš, da bi bila vsem župljanom dana prilika, zadostiti nedeljski dolžnosti. Tako mora veliko število ljudi hoditi ob nedeljah v mesto k sv. maši. Zadnje mesece se opravi služba božja tudi v železničarski koloniji, in sicer, ker tam ni cerkve, v šolski sobi otroškega vrtca. Tri sv. maše ob nedeljah so tako dobro obiskane, da postajajo šolski prostori premajhni. Treba bo misliti na novo cerkev v tem okraju. Kot smo informirani, se je pred kratkim osnoval odbor za postavitve prepotrebne cerkve, ki bo posvečena prva v Sloveniji presv. Rešnjemu Telesu. Odbor, ki mu predseduje tamkajšnji dušni pastir g. Drago Oberžan, je že dobil oblastveno dovoljenje za zbiranje prispevkov. Takoj po veliki noči začne odbor s svojo akcijo. Potrkal bo na dobrohotna srca ter poprosil milodarov za hišo božjo, posvečeno najsvetejši Skrivnosti. Dobrim srcem priporočamo to nabiralno akcijo, zlasti še, ker naj bi nova cerkev — po željah pripravljalnega odbora — pričala o globokem evharističnem življenju, ki je zlasti v zadnjih letih blagodejno zajelo lavantinsko škofijo in ker naj bi postala cerkev presv. Rešnjega Telesa srednje ognjišče lavantinske katoliške akcije.

Socialistični učitelji in vzgoja. Kako vzgojujejo socialistični učitelji mladino, dokazuje Mehika. V tej državi so vse verske šole uničene in vsa verska vzgoja prepovedana. Dovoljene so samo državne šole, kjer delujejo le svobodomiselni in socialistični učitelji. Vzgoja, ki jo takšni učitelji dajejo mladini, ni samo versko-brezbrižna ali brezverska, marveč tudi protiverska in protibožna. Nežni mladini se vceplja v srce vprav sovraštvo proti Bogu in cerkvi in tudi proti tistim, ki so ostali zvesti Bogu in veri. Mladina se hujska proti tistim, ki še hodijo v cerkev. Svobodomiselno-komunističnim vzgojiteljem ni dovolj, da je mladino odvrnila od obiskovanja službe božje in prejetanja zakramentov, mladina mora tiste sovražiti, ki še hodijo v cerkev in prejemajo zakramente. Zato hujskajo mladino k napadanju tistih, ki obiskujejo cerkve. Tako se je zgodilo v krajih Felipe, Bóres, Mochas in Guanajuato. Od učiteljev, odnosno profesorjev zapeljani in nahujskana mladina je napadla ljudi, ki so prišli iz cerkve. Nastal je vrvež in tepež. Nasledek je bil ta: 16 ubitih oseb in 25 težko ranjenih. Med ubitimi je tudi nekaj otrok. Ker je bilo ljudstvo razburjeno radi posledic brezbožniške vzgoje, ki jo učitelji v državnih šolah, plačani od ljudstva, dajejo mladini, je moralo priti vojaštvo, da vzpostavi red. Ker tudi vojaštvo ni zadostovalo, je moral sam državni predsednik Cardenas iti med razburjeno ljudstvo, da ga pomiri. Najbolje in edino pametno bi bilo, da bi svobodomiselne in socialistične učitelje odstavil, da ne bi več kvarili mladine in razburjali staršev.